

Förenta nationerna

A/RES/48/134

Generalförsamlingen

Distribution: ALLMÄN
20 december 1993
ORIGINALSPRÅK: ENGELSKA
A/RES/48/134
85:e sessionen
20 december 1993

48/134. Nationella institutioner för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna¹

Generalförsamlingen, som

åberopar de relevanta resolutioner angående nationella institutioner som främjar och skyddar de mänskliga rättigheterna, i synnerhet dess resolutioner 41/129 av den 4 december 1986 och 46/124 av den 17 december 1991 och människorättskommissionens resolutioner 1987/40 av den 10 mars 1987, 1988/72 av den 10 mars 1988, 1989/52 av den 7 mars 1989, 1990/73 av den 7 mars 1990, 1991/27 av den 5 mars 1991 och 1992/54 av den 3 mars 1992, och med beaktande av kommissionens resolution 1993/55 av den 9 mars 1993,

betonar vikten av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter och andra internationella dokument för att främja respekt och iakttagande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter,

bekräftar att utvecklande av ändamålsenliga arrangemang på nationell nivå bör prioriteras så att ett effektivt genomförande av internationella normer för mänskliga rättigheter kan garanteras,

är övertygad om den betydelsefulla roll som institutioner på den nationella nivån kan spela när det gäller att främja och skydda mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och att utveckla och förbättra allmänhetens medvetenhet om dessa rättigheter och friheter,

erkänner att Förenta nationerna, genom att förmedla information och erfa-

¹ Människorättscentrets inofficiella översättning.

renheter, kan fungera som en katalysator för att bidra till att nationella institutioner utvecklas,

är uppmärksam på de instruktioner angående strukturen för och verksamheten hos nationella och lokala institutioner för främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna som generalförsamlingen godkände genom sin resolution 33/46 av den 14 december 1978,

välkomnar det växande intresset i världen för att skapa och stärka nationella institutioner, vilket har kommit till uttryck under det regionala mötet för Afrika i samband med Världskonferensen för mänskliga rättigheter, vilket hölls i Tunisien den 2 - 6 november 1992, under det regionala mötet för Latinamerika och Karibien som hölls i San Jose den 18 - 22 januari 1993, under det regionala mötet för Asien som hölls i Bangkok den 29 mars - den 2 april 1993, under samväldets workshop angående nationella institutioner för mänskliga rättigheter, som hölls i Ottawa den 30 september - 2 oktober 1992, och i workshopen för Asien och Stillahavsregionen angående frågor som gäller mänskliga rättigheter, som hölls i Jakarta den 26 - 28 januari 1993, och som framgår av de beslut som flera medlemsstater nyligen har tillkännagivit om att de inrättar nationella institutioner för att främja och skydda mänskliga rättigheter,

beaktar Wiendeklarationen och handlingsprogrammet i vilka Världskonferensen om mänskliga rättigheter fastställde den viktiga och konstruktiva roll som spelas av de nationella institutionerna för att främja och skydda mänskliga rättigheter, i synnerhet deras förmåga att ge råd till de behöriga myndigheterna, deras roll att rätta till kränkningar av mänskliga rättigheter och att informera och ge utbildning om mänskliga rättigheter,

bekräftar att det världen över finns olika sätt på vilka man främjar och skyddar de mänskliga rättigheterna på nationell nivå, understryker att alla mänskliga rättigheter är universella, odelbara och beroende av varandra och som betonar och erkänner värdet av dessa sätt att främja universell respekt för och universellt iakttagande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter,

1. noterar med tillfredsställelse generalsekreterarens uppdaterade rapport som har utarbetats i enlighet med generalförsamlingens resolution 46/124 av den 17 december 1991,
2. fastställer vikten av att i enlighet med den nationella lagstiftningen utveckla effektiva nationella institutioner för främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna och för att säkerställa att institutionernas sammansättning är pluralistisk och oavhängig,
3. uppmantrar medlemsstaterna att inrätta nationella institutioner för främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna, eller om sådana redan existerar att stärka dem, och att införliva detta i sina nationella utvecklingsplaner,
4. uppmantrar de nationella institutioner som medlemsstaterna inrättat för

- främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna att förhindra och avvärja alla kränkningar av mänskliga rättigheter som räknas upp i Wiendeklarationen och handlingsprogrammet och i relevanta internationella dokument,
5. ber sekretariatets center för mänskliga rättigheter fortsätta sina ansträngningar för att öka samarbetet mellan Förenta nationerna och de nationella institutionerna, i synnerhet när det gäller rådgivningstjänster och teknisk assistans samt information och fostran, även inom ramen för den världsomfattande kampanjen för mänskliga rättigheter,
 6. ber även centret för mänskliga rättigheter att, på begäran av respektive stat, inrätta FN-center för dokumentation och fostran angående mänskliga rättigheter och att göra det med iakttagande av etablerade förfaranden för användning av tillbudsstående resurser inom Förenta nationernas frivilligfond för rådgivningstjänster och tekniskt bistånd inom området mänskliga rättigheter,
 7. ber generalsekreteraren att svara tillmötesgående, om medlemsstaterna begär hjälp för att inrätta och stärka nationella institutioner för främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna som en del av programmet för rådgivning och tekniskt samarbete angående mänskliga rättigheter liksom även för att inrätta och stärka nationella center för dokumentation och fostran angående mänskliga rättigheter,
 8. uppmanar alla medlemsstater att vidta lämpliga åtgärder för att främja utbyte av information och erfarenhet när det gäller att inrätta och effektivt administrera sådana nationella institutioner,
 9. bekräftar de nationella institutionernas roll att sprida material angående de mänskliga rättigheterna och bedriva annan offentlig informationsverksamhet som utarbetats eller organiserats av Förenta nationerna,
 10. välkomnar det uppföljningsmöte som med stöd av centret för mänskliga rättigheter arrangerades i Tunisien i december 1993, där syftet var att undersöka sätt och metoder att öka tekniskt stöd för samarbetet och för att stärka de nationella institutionerna och för att fortsätta undersöka alla frågor som gäller de nationella institutionerna,
 11. välkomnar även principerna för de nationella institutionernas status, vilka finns som bilaga till föreliggande resolution,
 12. uppmanar inrättande och stärkande av nationella institutioner i enlighet med dessa principer och erkänner att varje stat har rätt att välja de ramar som bäst passar dess särskilda behov på nationell nivå,
 13. ber generalsekreteraren rapportera till generalförsamlingen på dess femtonde session om hur föreliggande deklaration har genomförts.

BILAGA

Principer för de nationella institutionernas status
Befogenheter och uppgifter

1. En nationell institution ska ha befogenhet att främja och skydda mänskliga rättigheter.
2. En nationell institution ska ha ett så brett mandat som möjligt, vilket tydligt ska slås fast i grundlag eller någon annan författning, där institutionens sammansättning och befogenheter specificeras.
3. En nationell institution ska bl.a. ha ansvar för:
 - a. att i egenskap av rådgivare på begäran, eller genom att använda sin befogenhet att be om yttrande utan att en högre myndighet begär det, ge regeringen, parlamentet och andra behöriga myndigheter utlåtanden, rekommendationer, förslag och rapporter i vilka frågor som helst som gäller främjande och skydd av mänskliga rättigheter; den nationella institutionen kan besluta att publicera dem; dessa utlåtanden, rekommendationer, förslag och rapporter ska hänföra sig till följande:
 - i. alla slags författningar eller administrativa föreskrifter, liksom även regler som gäller juridiska organisationer, vilka syftar till att bevara och utvidga skyddet av mänskliga rättigheter; i det sammanhanget ska den nationella institutionen undersöka gällande lagstiftning och administrativa föreskrifter samt lagförslag och andra framställningar och ge rekommendationer som den anser behövliga för att garantera att dessa bestämmelser är förenliga med de grundläggande principerna för de mänskliga rättigheterna; institutionen ska vid behov rekommendera att ny lagstiftning antas, att gällande lagstiftning ändras eller att administrativa föreskrifter utfärdas eller ändras;
 - ii. varje slags kränkning av mänskliga rättigheter som den nationella institutionen beslutar ta upp;
 - iii. utarbetande av rapporter om det nationella läget beträffande mänskliga rättigheter i allmänhet och när det gäller mer specifika frågor;
 - iv. att regeringen uppmärksammas på situationer i vilken del av landet som helst där mänskliga rättigheter kränks och att regeringen föreläggs förslag till initiativ till att få ett slut på sådana situationer och, där det behövs, att institutionen ger sin åsikt om regeringens ståndpunkt eller reaktioner;
 - b. att främja och förvissa sig om att nationell lagstiftning och praxis harmoniseras med fördrag om mänskliga rättigheter som staten har godkänt och att fördragen genomförs effektivt;

- c. att uppmuntra ratificering av eller anslutning till ovan nämnda fördrag och att försäkra sig om att de genomförs;
- d. att medverka i de rapporter som staterna ska lämna till Förenta nationernas organ och kommittéer och till regionala institutioner i enlighet med deras fördragsförpliktelser och vid behov uttala en åsikt i saken med tillbörlig respekt för institutionernas oavhängighet;
- e. att samarbeta med Förenta nationerna och varje annan organisation inom FN-systemet samt med regionala institutioner och de nationella institutionerna i andra länder som är behöriga i frågor som gäller främjande och skydd av mänskliga rättigheter;
- f. att hjälpa till med att utarbeta program för utbildning och forskning om mänskliga rättigheter och att medverka när de genomförs i skolor, universitet och yrkeskretsar;
- g. att ge publicitet åt mänskliga rättigheter och försök att motarbeta alla former av diskriminering, i synnerhet rasdiskriminering, genom att öka det allmänna medvetandet i synnerhet genom information och fostran och genom att använda sig av alla medier;

Sammansättning och garantier för oberoende och pluralism

1. Sammansättningen av en nationell institution och sättet att välja dess medlemmar ska, oberoende av om medlemmarna väljs eller utses på annat sätt, ordnas genom ett förfarande, som på allt sätt garanterar en pluralistisk representation för de samhälleliga aktörer (civilsamhället) som arbetar med att främja och skydda mänskliga rättigheter, och som framför allt möjliggör effektivt samarbete med representanter för följande organisationer eller genom deras närvaro:
 - a. medborgarorganisationer som har ansvar för mänskliga rättigheter och för försök att motarbeta rasdiskriminering, fackföreningar, aktuella samhälleliga eller professionella organisationer så som organisationer för jurister, läkare, journalister och framstående forskare;
 - b. företrädare för filosofiska eller religiösa riktningar;
 - c. universitet och kvalificerade experter;
 - d. parlamentet,
 - e. ministerier (om de är representerade bör deras företrädare delta i övervägandena endast som rådgivare).
2. Den nationella institutionen ska ha en infrastruktur som möjliggör smidigt genomförande av verksamheten och i synnerhet finansieringen ska vara tillräcklig. Syftet med finansieringen ska vara att göra det möjligt att institutionen har egen personal och egna lokaler så att den kan vara oberoende

av regeringen och inte stå under sådan finansiell kontroll som kan påverka dess oavhängighet.

3. För att säkerställa ett permanent mandat för medlemmarna i den nationella institutionen, utan vilket det inte kan finnas någon riktig oavhängighet, ska medlemmarna utses så som anges i en officiell författning genom vilken mandatets längd bestäms. Mandatet får förnyas, förutsatt att det kan garanteras att institutionens sammansättning är pluralistisk.

Arbetsmetoder

Den nationella institutionen ska inom ramen för sitt uppdrag:

- a. fritt överväga alla frågor som faller inom dess kompetens, oberoende av om de har väckts av regeringen eller tagits upp av institutionen, utan att en högre myndighet har begärt det, eller på förslag av en medlem eller någon annan som har begärt det;
- b. höra vem som helst och skaffa all den information och alla dokument som behövs för att bedöma situationer som faller inom dess behörighet;
- c. rikta sig till den allmänna opinionen direkt eller genom vilket medium som helst i synnerhet för att offentliggöra dess ställningstaganden eller rekommendationer;
- d. sammanträda regelbundet och när det behövs med alla dess medlemmar sedan de fått kallelse på föreskrivet sätt;
- e. tillsätta arbetsgrupper bland sina medlemmar när det behövs och inrätta lokala eller regionala sektioner för att biträda i verksamheten;
- f. hålla samråd med andra organisationer, juridiska eller av annat slag, som ansvarar för främjande och skydd av mänskliga rättigheter (i synnerhet ombudsmän, förlikningsorgan och liknande institutioner);
- g. med beaktande av den centrala roll som spelas av medborgarorganisationer när det gäller att utvidga de nationella institutionernas verksamhet, utveckla relationerna till medborgarorganisationer som ägnar sig åt att främja och skydda mänskliga rättigheter eller som ägnar sig åt ekonomisk och social utveckling, åt att motarbeta rasism, skydda särskilt utsatta grupper (i synnerhet barn, gästarbetare, flyktingar samt fysiskt eller mentalt funktionshindrade personer) eller som har andra specialområden.

Kompletterande principer som gäller kommittéer med kvasijuridisk status

En nationell institution kan bemyndigas att höra eller överväga klagomål och vädjanden som gäller enskilda fall. Enskilda individer, deras ombud, tredje par-

ter, medborgarorganisationer, fackföreningar eller andra intresseorganisationer kan föra sin sak till den nationella institutionen. I sådana fall, och frånsatt de ovan nämnda principerna om kommittéernas andra befogenheter, kan kommittéerna anförtros uppgifter i enlighet med följande principer:

- a. en lösning i godo ska eftersträvas genom medling eller, inom ramen för vad som föreskrivs i lag, genom bindande beslut eller vid behov förtroligt;
- b. den som vädjat i saken ska underrättas om hans eller hennes rättigheter, i synnerhet om de rättsmedel som står till buds, och hans eller hennes tillgång till rättsmedlen ska underlättas;
- c. klagomål eller vädjanden ska tas emot eller överföras till behörig myndighet inom de ramar som lagen föreskriver;
- d. rekommendationer ska riktas till de behöriga myndigheterna i synnerhet genom förslag till ändringar eller reformer av lagstiftning, föreskrifter och administrativ praxis, särskilt om dessa är orsak till de svårigheter som den som har vänt sig till institutionen har mött när han eller hon försökt hävda sina rättigheter.